

Plv. hoge commissaris te Djakarta (Van Ittersum) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 16 dec. 1952

Mede voor Minvo. Mede namens Pereira.

Inzake NMM heeft ministerraad Zaterdag jl. geen beslissing genomen hoewel wel een overzicht gegeven is van het probleem, waaraan echter geen discussie is verbonden.

Nog steeds is dus niet te zeggen, wanneer op onze nota van 12 November zal worden geantwoord.

Naar mijn mening is de situatie aldus: om politieke redenen kan de Indonesische Regering voortzetting NMM-overeenkomst niet voor haar verantwoording nemen, militair technisch is echter buitenlandse hulp bij opbouw weermacht vooralsnog onontbeerlijk, vandaar haar pogingen om zich tijdig elders in buitenland in te dekken, tot nu toe echter zonder succes.

Indonesië verkeert dus in een impasse. Mijns inziens is echter niet te verwachten dat op den duur de militaire aspecten de overhand op de politieke zouden krijgen, met andere woorden ik verwacht geen bereidverklaring van Indonesische zijde tot continuatie der missie-overeenkomst na ultimo 1953.

Moet nu onder deze omstandigheden het initiatief aan Indonesië worden gelaten, of kan de Nederlandse Regering dit na 1 Januari 1953 zelf nemen, wanneer avant die datum geen antwoord op onze nota is ontvangen?

Ik zou de laatste vraag bevestigend willen beantwoorden. Het argument om de Sultan c.s. niet in de rug aan te vallen door zelf de missie terug te nemen heeft tengevolge van de gebeurtenissen na 17 October veel van zijn waarde verloren. Op het gehele terrein der Nederlands-Indonesische betrekkingen zien wij een steeds duidelijker tendens aan Indonesische zijde om deze banden losser te maken. Er speelt voor mij ten aanzien van de missiekwestie dan ook zeker een prestige-element mede: op dit terrein kunnen wij althans zelf een initiatief nemen zonder dat ons dit in het vlees snijdt. Mogelijk zal zulk een initiatief er in de loop van 1953 toe leiden, dat de Indonesiërs van hun kant ouvertures voor een nieuwe vorm van samenwerking doen, wanneer zij onze militaire hulp niet blijken te kunnen missen. Zij zijn dan in de positie van vragende partij en de ook voor het missiepersoneel onaanvaardbare situatie van een 'wegzenden' der missie wordt dan voorkomen.

Ik zou dus onder deze omstandigheden willen adviseren, zonder verder te rappelleren, het eind van dit jaar af te wachten, alvorens van Nederlandse zijde enige verdere actie te nemen, waarna aanvang Januari eventueel Nederlandse Regering aan Indonesische Regering kan doen weten, dat de Nederlandse Regering op verlenging missieovereenkomst na ultimo 1953 geen prijs stelt en dat liquidatie tijdens dat jaar in overleg tussen chef NMM en Indonesische legerautoriteiten zal moeten plaatshebben. Dit zou dan impliceren dat verder in beginsel geen missiepersoneel, althans zeker niet met gezinnen, wordt uitgezonden.